

Kulturhistorisk rapport for udgravning ved Tornbjerg I i Linå sogn

Journalnummer: SIM 53-2010

Sted: Tornbjerg I

SB Stednummer: 16.01.05.

KUAS j.nr.: 20xx-x.xx.xx/SIM-xxxx

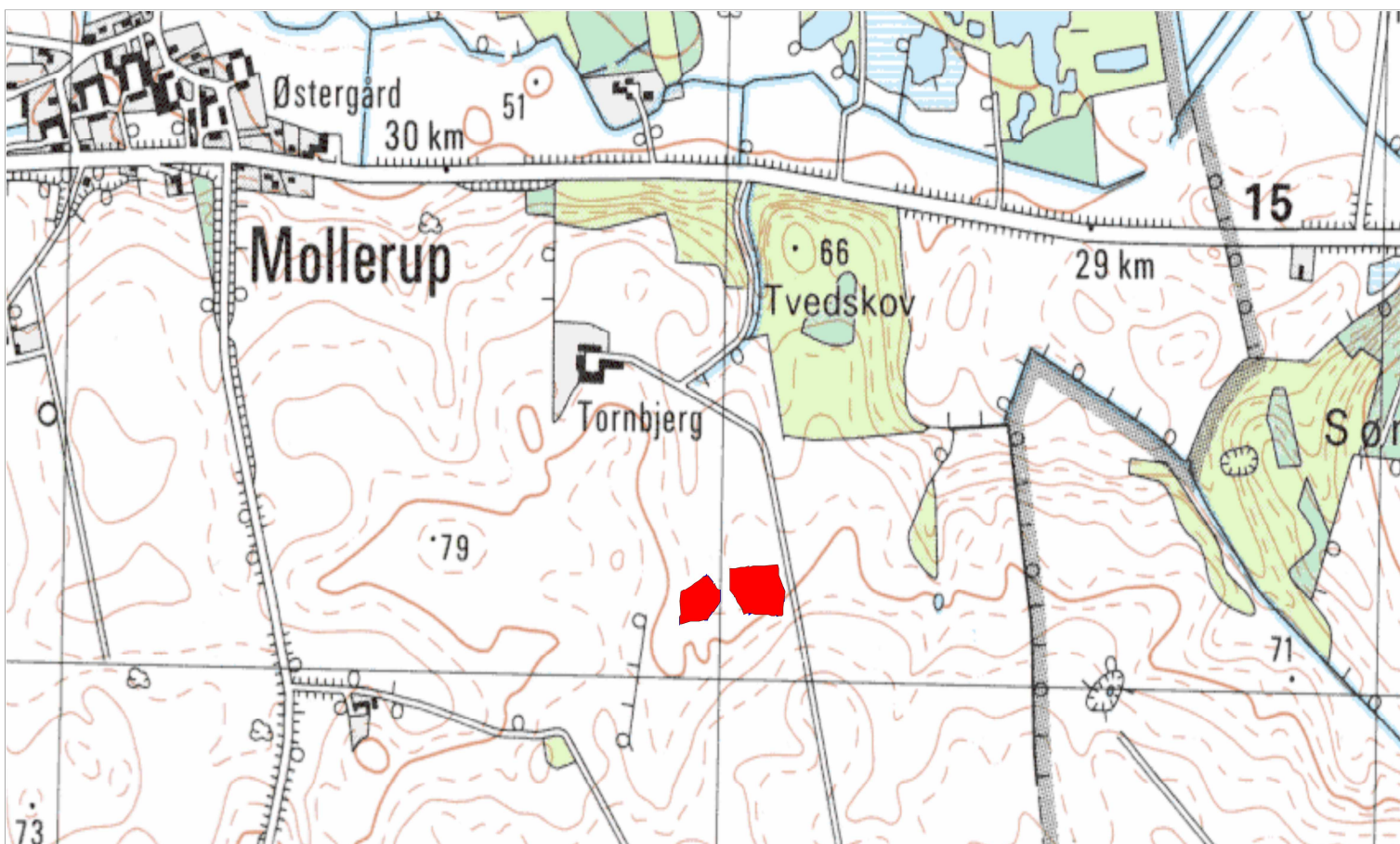
Matr. nr.:10a

Ejerlav: Mollerup By, Linå

Sogn: Linå

Herred: Gjern

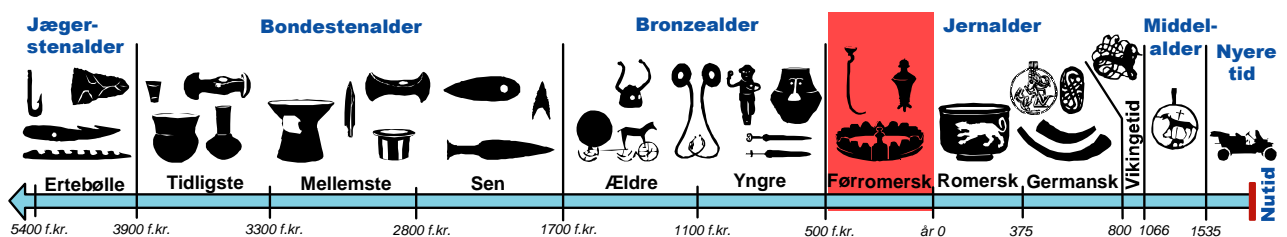
Gl. Amt: Skanderborg

Resume: Udgravning af gruber og et langhus og et firestolpeanlæg fra førromersk jernalder.

Indhold

Indledning.....	3
Undersøgelsens resultater	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Topografi	3
Fortidsmindelandskabet.....	4
Udgravningsdata.....	4
Metode	5

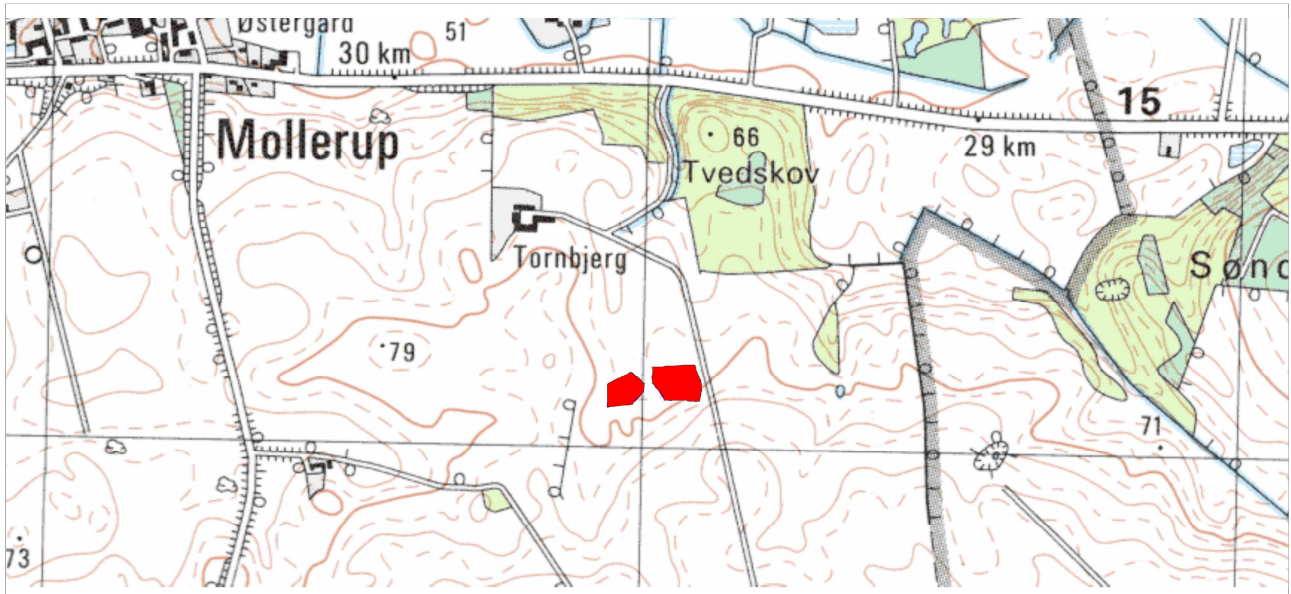

Tidslinje med de identificerede perioder. Med rødt er fremhævet hustomternes sandsynlige datering.

Indledning

Forud for anlæggelse af motorvej mellem Funder og Låsby, har Silkeborg Kulturhistoriske Museum lavet omfattende, systematiske forundersøgelser i det godt 28 km lange trace.

På den kommende motorvejsstrækning mellem Mollerup og Låsby blev der sydvest for gården Tornbjerg fundet bopladsspor fra ældre jernalder. Bopladssporene blev fundet i to felter, der tilsammen er ca. 7000 m². Felterne er beliggende på mat. nr. 10a, Linå sogn.

Figur 1. De to udgravede felter markeret med rødt.

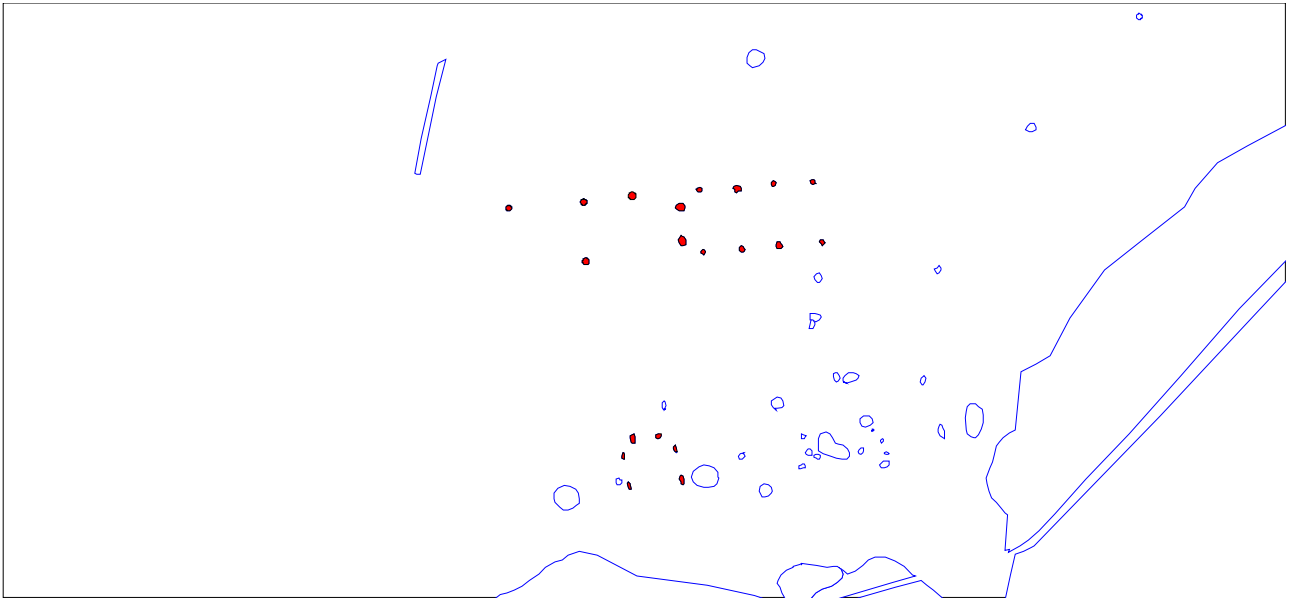
Undersøgelsens resultater

Udgravningen af det knapt 0,7 ha. store areal afslørede bopladsspor i form af større, fundrige gruber, stolpehuller og kogegruber. I feltet mod vest blev der fundet et langhus med tilhørende firestolpeanlæg, se fig. 2, mens der i feltet mod øst blev fundet samlinger af stolpehuller uden noget system.

Samlingerne af stolpehuller kan være de sørgelige rester af nu bortpløjede huse, da spor efter ploven i undergrundsleret viser at marken dyrkes intensivt. Keramikken fra gruberne daterer bopladsen til førromersk jernalder (500 før Kristi fødsel – år 0).

Topografi

Området er meget kuperet og på gamle kort (høje målebordsblade) ses mellem de højtliggende arealer fugtige områder. De to felter er placeret på hver sin side af en gammel mose. Undergrunden består af sand med varierende mængder af ler iblandet og med en del sten i undergrunden.

Figur 2. Langhuset med tilhørende firestolpeanlægget markeret med udfyldt rød.

Fortidsmindelandskabet

De høje målebordsblade giver et godt indtryk af hvordan landskabet omtrent har set ud i bronze- og jernalderen. Området har været præget af mange lavtliggende, fugtige områder hvor der har været tørvemoser eller små søer. Imellem disse områder har der været højtliggende, veldrænede bakketoppe og plateauer, hvor man har bosat sig. Øst og vest for bopladsen er der i motorvejstraceet udgravet andre bopladser fra samme periode af jernalderen. Men også såvel ældre som yngre bopladser er der fundet.

Udgravningsdata

I udgravningen deltog arkæolog Kurt Glintborg Overgaard. Desuden deltog i enkelte dage cand. mag. Maria Thiemke. Daglig leder med beretningspligt var arkæolog Kenneth Nielsen. Da sidstnævnte blev forhindret, er udgravningsberetningen udarbejdet af K. G. Overgaard.

Ansvarshavende på museet er museumsinspektør Peter Mohr Christensen.

Udgravningen blev påbegyndt d. 8/2 2011 og afsluttet d. 4/3-2011.

Udgifterne til undersøgelsen påhviler ifølge museumsloven §26 stk. 2 og §27 stk. 4 bygherre, der i dette tilfælde er Staten repræsenteret ved Vejdirektoratet. Al korrespondance er ført mellem museumsinspektør Peter Mohr Christensen, Silkeborg Kulturhistoriske Museum og Kirsten Friis, Vejdirektoratet.

Dokumentation for den arkæologiske undersøgelse ved **Tornbjerg I** opbevares på Silkeborg Kulturhistoriske Museum. Her findes fund, de originale tegninger, fotos samt faglig udgravningsrapport.

Sagen er journaliseret på Silkeborg Museum som **SIM 53/2010**.

Figur 3. Kenneth Nielsen og Maria Thiemke afsætter felt ned mod det lavtliggende areal mellem de to felter.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af Leo Rask Andersen, Sorring, med gravemaskine, påmonteret tiltbar rabatskovl.

Overjord (dyrkningsjord) og råjord, samt overjordsblandet råjord, er holdt separat, således at de to fraktioner i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser. Dette skulle sikre en optimal dyrkbarhed, når vi ser bort fra den rent strukturelle skade en muldafrømnig i 25-50 centimeters dybde repræsenterer, selvom det er søgt at pålægge og komprimere den opgravede muld bedst muligt.